

Länssstyrelsen
Västerbottens län
Naturförvaltning

BESLUT

1(6)

Datum
1997-01-27

Beteckning
231-10443, 10444/96
231-10446-10449/96

Enligt sändlista

Förordnande om naturreservat för domänreservat i Skellefteå kommun,
Västerbottens län
(7 bilagor)

Administrativa uppgifter om reservaten och beskrivning av områdena, se bilaga 1 - 6.

Länssstyrelsens beslut

Länssstyrelsen beslutar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) att följande domänreservat skall vara naturreservat. Namnen på naturreservaten anges nedan.

1. Nymyrtjärnhedens domänreservat
2. Björnbergets domänreservat
3. Granlidtjärnens domänreservat
4. Degerforshedens domänreservat
5. Brännlidens domänreservat
6. Tjärnbergshedens domänreservat

Naturreservatens avgränsning har angetts på bifogade kartor. Reservaten omfattar enbart mark tillhörande AssiDomän.

Motiv för naturreservaten

Syftet med reservaten är att för framtiden bevara ekosystem med urskogsartad skog. Sådana skogar var för bara något århundrade sedan vanliga. Ett nästan landskapstäckande skogsbruk har medfört att de urskogsartade skogar som numera finns kvar är unika.

Det principiella målet för skogsreservat av de här typerna är att bevara skogarnas ekosystem i orört och ostört tillstånd och att låta de naturliga processerna löpa fritt. I ekosystemet ingår såväl mark och vatten som växter och djur. Med naturliga processer avses både långsamma förändringar som

sker i vegetationen och mer eller mindre regelbundet omdanande processer som t ex stormfällning och utslagning av vegetation genom extrema klimatförhållanden. Den urskogsartade miljön och de naturliga processerna är av särskilt stor betydelse för fortlevnaden av urskogsberoende eller urskogsgynnade arter bland svampar, mossor, lavar och insekter samt ryggradsdjur som t ex tjäder.

Syftet med reservaten är även att inom ramen för detta mål ge möjlighet till naturupplevelser och forskning i orörd natur.

Naturreservatsbestämmelser

Föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom reservaten (8 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. Uppföra byggnad eller anläggning
2. Anlägga väg, parkeringsplats, led eller spång
3. Anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad
4. Anordna upplag
5. Borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna
6. Avverka eller utföra annan skogsvårdsåtgärd
7. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
8. Framföra motordrivet fordon i terrängen med undantag för hämtning av redan fälld älg
9. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
10. Upplåta mark för orientering eller annan idrottstävling
11. Kalka mark eller vatten

Utan länsstyrelsens tillstånd är det dessutom inom Björnbergets DR, Degerforshedens DR, Brännlidens DR och Tjärnbergshedens DR förbjudet att

12. Förnya eller utvidga upplåtelse för jakt på annat än älg, rådjur, hare och räv

Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (9 § naturvårdslagen)

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservaten.

1. Utmärkning av reservatet
2. Uppsättning av informationstavlor på platser som anges i fastställd skötselplan
3. Anläggning och underhåll av leder som anges i fastställd skötselplan

Föreskrifter om vad allmänheten har att iaktta inom reservaten (10 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. Framföra motordrivet fordon i terrängen
2. Tälta
3. Elda
4. Störa djurlivet t ex genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m
5. Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar
6. Plocka eller insamla växter eller växtdelar, mossor, lavar och svampar, med undantag för bär och matsvamp
7. Fånga och insamla ryggradslösa djur
8. Medföra okopplad hund eller annat husdjur
9. Uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift

Föreskrifter rörande naturvårdsförvaltningen av reservaten (9 § naturvårdsförordningen)

Syftet med vård och förvaltning

Domänreservatens nuvarande struktur av urskogsartad skog med till denna knutna urskogsberoende eller urskogsgynnade svampar, lavar, mossor, kärlväxter, insekter och ryggradsdjur som t ex tjäder, skall skyddas och bevaras.

I delar av områdena har återkommande skogsbränder varit en del av skogens långsiktiga dynamik. Bränning under kontrollerade former kan därför bli aktuellt någon gång varje århundrade eller med ännu längre intervall.

Inom ramen för dessa mål får de i möjlig utsträckning utnyttjas för naturstudier, undervisning och forskning.

De naturförvaltningsinsatser som områdena kräver är att i samband med tillsyn av områdena följa stammarna av urskogsgynnade arter samt information och utmärkning.

Naturvårdsförvaltare

Länsstyrelsen skall vara naturvårdsförvaltare.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer bifogade skötselplaner.

Ärendets beredning

Domänverket har tidigare avsatt områden som domänreservat. I samband med Domänverkets bolagisering 1992 gjorde länsstyrelsen, på uppdrag av Naturvårdsverket, en bedömning av vilka domänreservat i länet som har sådana särskilda naturvärden att de bör ges skydd som naturreservat. De i detta beslut upptagna reservaten är de områden som valdes ut i Skellefteå kommun.

Naturvårdsverket och AssiDomän slöt 1995 ett avtal om naturreservatbildning av ett antal särskilt värdefulla domänreservat i hela landet. De i detta

beslut medtagna områdena omfattas av avtalet och följer villkoren i detta avtal.

AssiDomän Lycksele skogsförvaltning, AssiDomän Älvsby skogsförvaltning, Statens naturvårdsverk, Skogsvårdsstyrelsen, Skellefteå kommun, Svenska naturskyddsföreningen Länsförbundet i Västerbottens län och Västerbottens Läns Jaktvårdsförening har yttrat sig.

I det förslag som var ute på remiss föreslogs att all jakt förutom jakt på älg skulle förbjudas i reservat större än 50 ha. I avtalet mellan AssiDomän AB och Naturvårdsverket sägs nämligen att parterna är överens om att reservaten också bör ge skydd åt delar av faunan. En rekommendation är att jakt bör förbjudas med undantag av älg, rådjur, hare och räv. Avvikelser från detta kan dock diskuteras i vissa fall. Enligt uppgift från Naturvårdsverket var syftet med detta partiella jaktförbud att ge skydd åt arter som gynnas av urskogsartad skog som t ex tjäder, vilken också omfattas av EU's fågeldirektiv.

Naturvårdsverket har i sitt yttrande godtagit att det begränsade jaktförbudet enbart gäller för större domänreservat. AssiDomän, Lycksele skogsförvaltning har också varit positiva till en sådan regel. Naturskyddsföreningen hävdar att jakt, med undantag av älgjakt, inte skall vara tillåten i samtliga reservat. Västerbottens läns jaktvårdsförening anser däremot i en skrivelse att all jakt skall vara tillåten i samtliga reservat.

Jakt i dessa områden bedrivs till stor del av ortsbundna jägare. Ett mera flexibelt system med individuell prövning kan därför vara motiverat. Länsstyrelsen har därför ansett att en lämplig avvägning mellan dessa olika intressen är att införa en regel om att förnyelse eller utökning av jaktupplåtelse i reservat större än 50 ha skall föregås av tillstånd från länsstyrelsen.

Detta beslut kan överklagas hos miljödepartementet, se bilaga.

Georg Andersson

Per Erik Persson

Bilagor

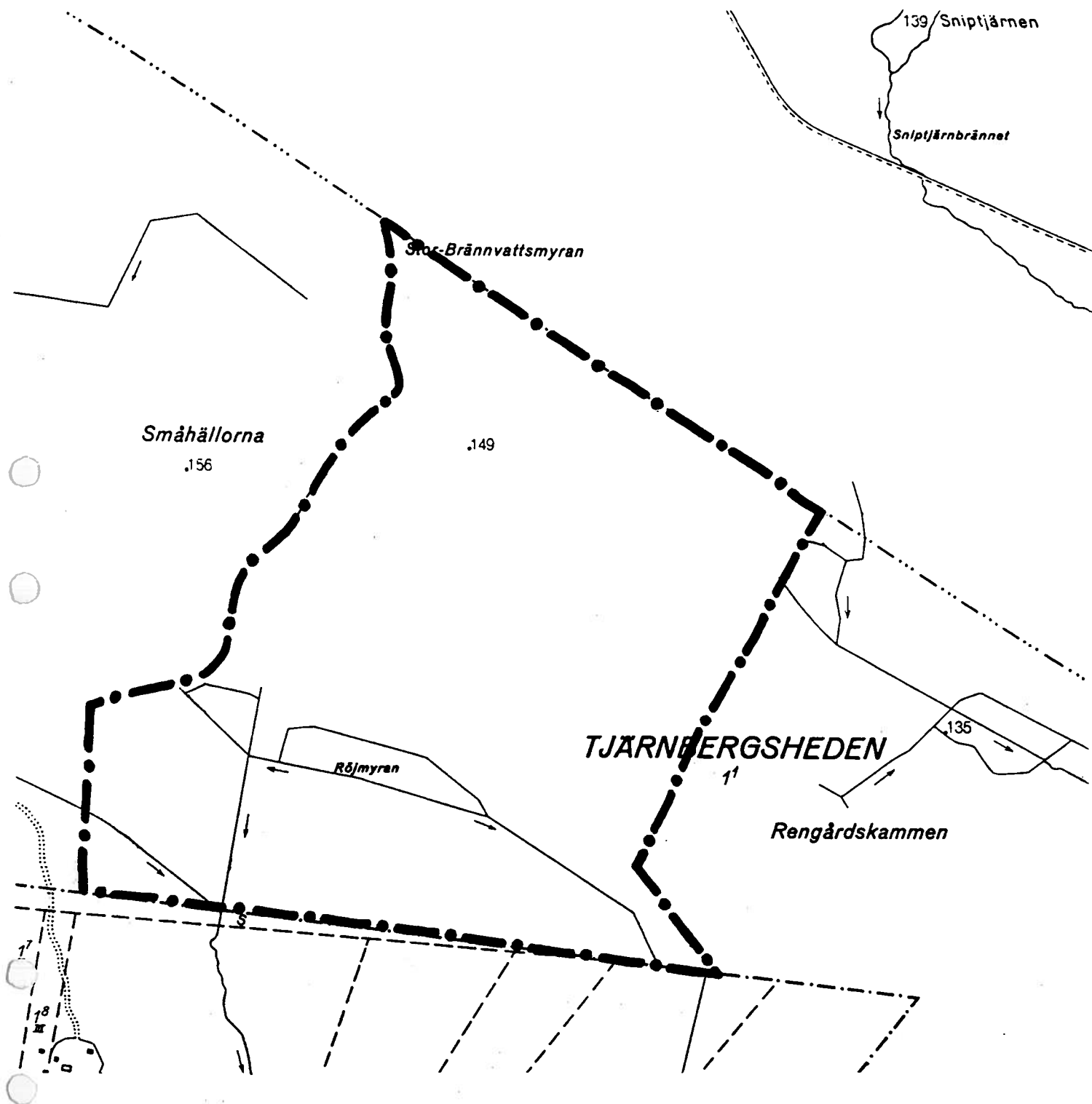
- 1-6 Områdesbeskrivning, skötselplan och karta över respektive reservat
- 7 Hur man överklagar

Datum
1997-01-27

Beteckning
231-10443, 10444/96
231-10446-10449/96

Sändlista

AssiDomän, Lycksele skogsförvaltning
AssiDomän, Älvsby skogsförvaltning
Plan och bostadsverket
Fastighetsbildningsmyndigheten
Fastighetsregistreringsmyndigheten
Naturvårdsregistret
Skellefteå kommun
Skogsvårdsstyrelsen
Statens naturvårdsverk
Svenska Naturskyddsföreningen, Länsförbundet i Västerbottens län
Västerbottens Läns Jaktvårdsförening

Naturresevat

TJÄRNBERGSHEDEN DR

Skellefteå kommun

Tillhör Länsstyrelsens beslut 1997-01-27
Dnr 231-10449/96

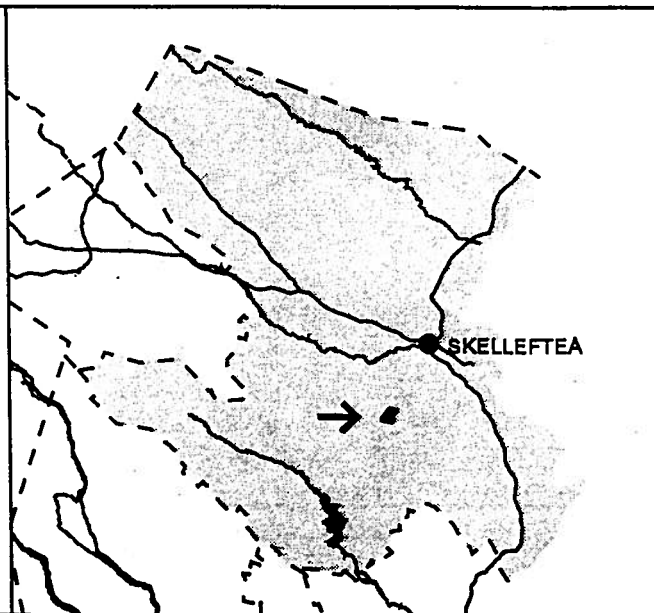
Teckenförklaring

— • — gräns för naturresevat

Ek 220 57

Skala

0 100 200 300 400 500 meter

SKÖTSELPLAN FÖR TJÄRNBERGSHEDENS NATURRESERVAT I SKELLEFTEÅ KOMMUN

Innehållsförteckning

- 1. Syfte med säkerställande och skötsel**
- 2. Beskrivning av reservatet**
 - 2.1 Administrativa data
 - 2.2 Allmän beskrivning av området
- 3. Skötselområden för naturvärden**
 - 3.1 Skog
 - 3.2 Våtmarker
- 4. Skötselområden för friluftsliv**
 - 4.1 Anläggningar och information för friluftslivet
- 5. Övriga anläggningar**
- 6. Nyttjanderätter**
- 7. Utmärkning av gränser**
- 8. Tillsyn och uppföljning**

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Det primära syftet med säkerställandet och skötseln av naturreservatet är att bevara en urskogsartad struktur. Tjärnberghedens skogsekosystem ska bevaras i ett orört och ostört tillstånd där de naturliga processerna får löpa fritt.

Natura 2000

Naturreservatet Tjärnbergheden ingår i nätverket Natura 2000 (Natura 2000-id SE0810101), den Europeiska Unionens nätverk av skyddade områden. De åtgärder som beskrivs i skötselplanen och som senare kommer att genomföras följer bevarandet av de naturvärden som finns utpekade för Natura 2000. Det finns en särskilt upprättad bevarandeplan för reservatet som mer utförligt beskriver utpekade naturtyper, uppföljning och mål.

2. Beskrivning av reservatet

2.1 Administrativa data

Namn	Tjärnbergheden
Skydd	Naturreservat – 2402098
Kommun	Skellefteå
Läge	2 mil SV om Skellefteå, naturgeografisk region 29a, koordinat 1735850/7176400
Ägarkategori	Sveaskog
Totalareal	99 ha
Areal produktiv skog	84 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen

Indelning i naturtyper enligt KNAS

Tallskog	14.6 ha
Granskog	13.7 ha
Barrblandad skog	38.8 ha
Barrsumpskog	10.4 ha
Lövblandad barrskog	3.2 ha
Lövsumpskog	1.5 ha
Impediment	2.2 ha
Myr	15.2 ha

Indelning i naturtyper enligt Natura 2000

9010 Västlig taiga	68 ha
7140 Öppna mossar	15 ha
91D0 Skogsbevuxen myr	8 ha

2.2 Allmän beskrivning av reservatet

Områdesbeskrivning

Naturreservatet Tjärnbergheden ligger ca 2 mil SV om Skellefteå. Reservatet avsattes den 21:a december 1964 av dåvarande Domänverket på kronoparken Tjärnbergheden, inom Burträsk's revir. Tjärnbergheden ombildades till naturreservat 1997. Reservatet omges på alla sidor av ungskog.

Naturmiljö och kulturhistoria

Reservatet är mycket varierat och hyser en mängd olika biotoper inom sina gränser. Topografin är däremot tämligen odramatisk. Den södra delen av reservatet domineras av sumpskog, här finns även ett par större myrar. Åldern för huvuddelen av beståndet inom reservatet ligger på omkring 150 år. Inga sentida skogsbruksåtgärder är vidtagna varför skogen nu upplevs som väldigt tät. På grund av äldre dikning samt upphörd slätter har skogen börjat vandra in på vissa delar av myrarna.

På den östra kanten finns ett större parti av öppen hållmark glest bevuxet med låga tallar. På denna magra mark syns ett mindre antal äldre tallstubbar. En av dessa stubbar bär spår av två bränder. Norr om denna hållmark står en gles gammal tallskog på relativt mager mark. Längst i nordost ökar graninslaget markant och här finns även grova sälgar med lunglav. Död ved i den östra delen utgörs huvudsakligen av färskare vindfällen i anslutning till den stora myren i norr.

Skogsholmen som är belägen i den norra reservatskanten, på en större myr, är grandominerad och har en riklig tillgång på död ved. Här finns fina gamla tallöverståndare och rikligt med gamla döende björkar.

Det centrala området i reservatet är grandominerat och har mycket god bonitet. Granarna är grova och högresta och här finns naturliga luckor i beståndet förorsakad av storm och röta. I beståndet finns även imponerande tallöverståndare samt partier med ett 20–30 procentigt lövinslag.

Igenom reservatet går den upprustade ”kyrkstigen”. Stigen är väl markerad och efter denna finns anordningar i form av spänger, vindskydd och informationstavlor.

Figur 1. Översiktskarta för Tjärnberghedens naturreservat.

3. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Nedan indelas reservatet i skötselområden utifrån gemensamma drag vad gäller naturtyp, utvecklingshistorik samt form av skötsel.

3.1 Skog

Innefattar all skog inom reservatet.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda

- Arealen av natur- och urskogsartad barrblandskog ska vara minst 84 hektar.
- Andelen död ved ska öka för att på sikt uppgå till minst 20 % av den totala vedvolymen.
- För att en skoglig kontinuitet ska kunna säkerställas ska det finnas en naturlig dimensionsspridning i beståndet, från grova (gamla) träd ner till klena (yngre) träd.
- Minst tre rödlistade arter knutna till naturskogsmiljöer ska kunna hittas.

Åtgärder

Skogen i området ska få utvecklas fritt.

3.2 Våtmarker

Innefattar samtliga våtmarker och deras naturliga tillrinningsområden inom reservatet.

Kvalitetsmål

- Arealen våtmark ska vara minst 15 hektar.
- Våtmarkernas hydrologi ska vara opåverkad.
- Våtmarkernas växtsamhällen ska vara opåverkade.
- Minst tre karakteristiska arter för våtmarkerna ska finnas.

Åtgärder

Våtmarkerna får utvecklas fritt.

4. Skötselområden för friluftsliv med mål och åtgärder

Hela reservatet redovisas som ett skötselområde.

Tjärnbergsheden är ett stort sammanhängande naturskogsområde med fin vildmarkskaraktär. Reservatet ligger kustnära och i en region där denna typ av skogar knappt förekommer alls. Området är lättillgängligt för allmänheten, men trots detta nyttjas reservatet sannolikt i mindre omfattning för rörligt friluftsliv. Många som vandrar längs den gamla kyrkstigen passerar genom reservatet. Genom förbättrad information samt enkla och anpassade åtgärder kan reservatet komma att få en större betydelse för allmänhetens friluftsliv.

4.1 Skötselområde för friluftsliv och anläggningar

Från norr finns en vägvisare mot reservatet. Nya informationsskyltar i A3-format finns uppsatta där kyrkstigen korsar reservatsgränsen. I övrigt finns inga anläggningar för friluftslivet.

Mål för friluftsliv och anläggningar

Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska nyttjas utifrån dess naturgivna förutsättningar.

- Reservatet ska vara lättillgängligt såtillvida att den befintliga kyrkstigen ska vara väl uppmärksammad genom reservatet.
- En hänvisningsskylt ska finnas från vägen i norr
- Informationsskyltar i minst A3-format ska finnas uppsatta på angivna platser i reservatet (se bilaga 1).

Åtgärder

- Befintliga skyltar och stigmarkering ska underhållas.

5. Övriga anläggningar

Inga anläggningar finns.

6. Nyttjanderätter

Endast jakt efter älg, rådjur, hare och räv är enligt reservatsbeslut tillåten. För reservat större än 50 ha gäller att förnyelse eller utökning av jaktupplåtelse ska föregås av tillstånd från länsstyrelsen.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov. Reservatets gränser behöver målas om inom en femårsperiod.

8. Tillsyn och uppföljning

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Brister och fel ska dokumenteras och rapporteras.

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras. En nationell metod för uppföljning av reservat och Natura 2000 – områden håller på att utarbetas. Denna ska följas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

Lena Lundevaller

Anna Wenngren

Bilagor: 1. Anläggningar för friluftslivet

Sändlista

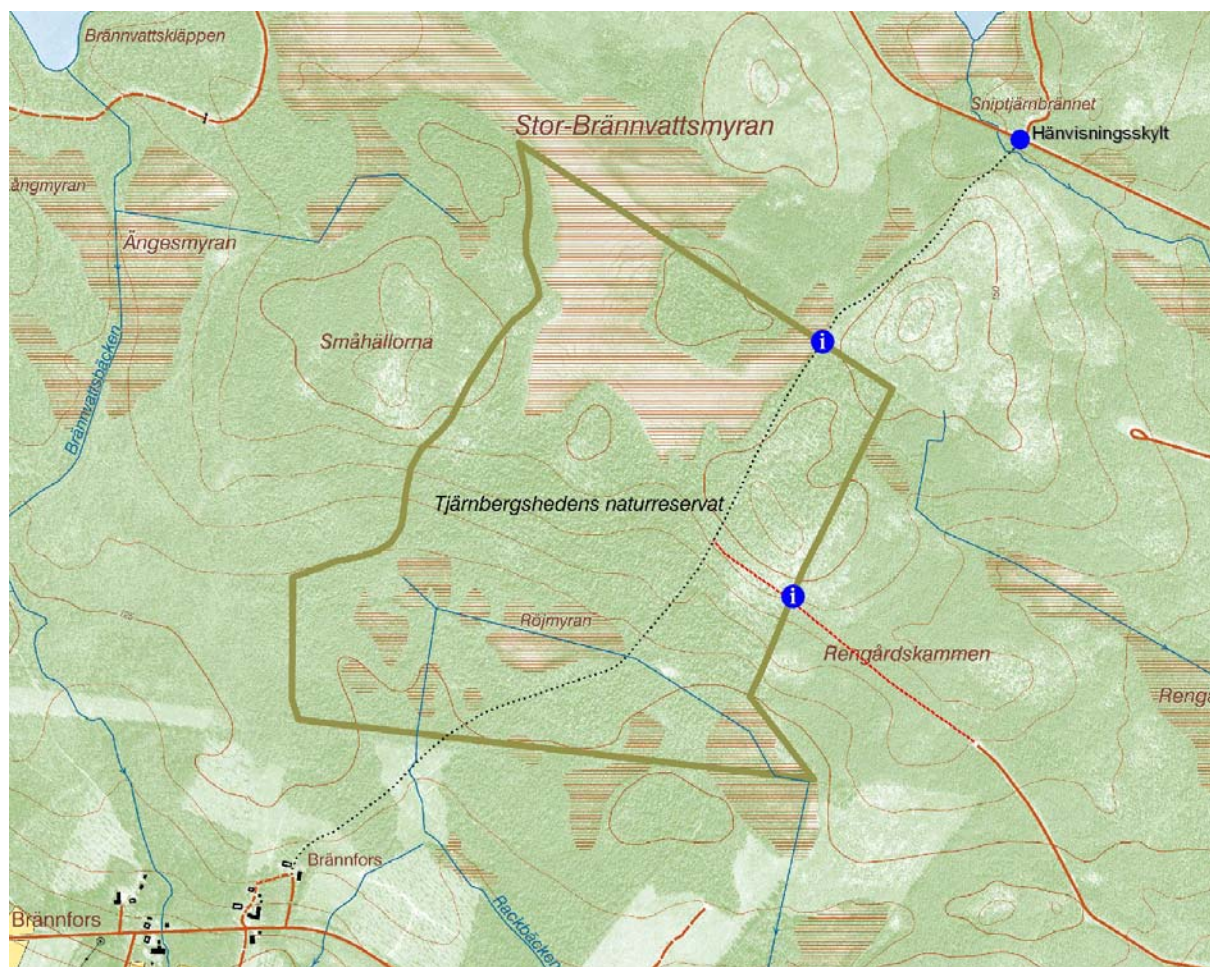
Bygg- och miljökontoret, Trädgårdsgatan 7, 931 85 Skellefteå

Sveaskog, Storgatan 62, 921 22 Lycksele

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Naturbevakare, Mattias Oskarsson

ANLÄGGNINGAR OCH INFORMATION FÖR FRILUFTSLIV

Karta som visar var vägvisare och informationsskyltar är placerade.

Tillhör reservatsbeslut dnr: 231-10449/96